

Filosofia i Lletres

UAB Universitat Autònoma
de Barcelona

**DOCUMENT MARC
PER A L'ELABORACIÓ DE LES MEMÒRIES
DE TÍTOLS DE GRAU
(Versió octubre de 2024)**

Índex de continguts

1.	Principis per a la creació, reverificació o modificació substancial de titulacions	3
2.	Legislació, normativa i guies.....	4
3.	Introducció a l'elaboració dels plans d'estudi i redacció de la memòria	5
4.	Nomenament i activació de la comissió de pla d'estudis	5
5.	Redacció de l'informe inicial d'anàlisi.....	6
6.	Definició de l'estructura d'assignatures del pla d'estudis i redacció dels resultats d'aprenentatge de titulació.....	7
6.1.	Sobre el nombre d'ECTS/assignatura i el percentatge de presencialitat	8
6.2.	Sobre les matèries i assignatures	9
6.3.	Sobre la tipologia d'assignatures	10
6.4.	Assignatures de formació bàsica (FB).....	10
6.5.	Assignatures de formació obligatòria (OB).....	11
6.6.	Assignatures de formació optativa o complementària (OT)	12
6.7.	Treball Final de Grau (6 ECTS)	14
7.	Redacció dels apartats de justificació de la memòria i de les fitxes de matèria	15
7.1.	Redacció apartats de justificació acadèmica	15
7.2.	Redacció de les fitxes de matèria.....	15
7.3.	Redacció apartats de justificació tècnica i revisió final interna de Facultat.....	18
8.	Redacció de la fitxa PIMPEU i lliurament de la memòria a l'OQD	18
9.	Resum de les fases i treballs: Calendari aproximat de l'elaboració de la memòria.....	19
10.	Compromisos en la programació	20

1. Principis per a la creació, reverificació o modificació substancial de titulacions

La Facultat de Filosofia i Lletres coordina en l'actualitat 20 titulacions de grau que pertanyen als àmbits de les Humanitats, de les Ciències Socials i transdisciplinars. Des del 2018 està duent a terme una actualització dels títols de grau amb els objectius següents:

- 1) **Adequar** els continguts, metodologies, competències i resultats d'aprenentatge de **les titulacions als avenços científics en les disciplines**.
- 2) Millorar l'especificitat de la formació en els àmbits de coneixement de les titulacions per tal d'orientar de forma més clara a l'alumnat cap a les sortides professionals i de recerca més adequades al perfil formatiu de cada grau. Aquest objectiu ha de veure's reflectit en el **disseny d'assignatures amb continguts i metodologies clarament orientades a la professionalització**.
- 3) **Incorporació de la innovació docent** identificant les assignatures amb metodologies actives (aula inversa, reptes, ApS, etc.) que promoguin la participació de l'alumnat i la vinculació de les titulacions amb els desafiaments de la societat.
- 4) **Potenciar la perspectiva de gènere** en els continguts, en les metodologies de les titulacions i el funcionament ordinari dels estudis.
- 5) Seguir els **principis de sostenibilitat ambiental i d'equitat social** recollits en els Objectius de Desenvolupament Sostenible de Nacions Unides.
- 6) **Actualització i reforç dels continguts, metodologies, competències i resultats d'aprenentatge relacionats amb les competències generals de la UAB:**

ÀMBIT	COMPETÈNCIA DE LA UAB
IDEES, TRANSFERÈNCIA I INNOVACIÓ	Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
SOSTENIBILITAT	Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
RESPONSABILITAT ÈTICA I RESPONSABILITAT	Actuar amb responsabilitat ètica i respecte pels drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
GÈNERE	Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.

2. Legislació, normativa i guies

Aquest document marc explica detalladament les fases i el calendari del [procés PE03](#) (Elaboració i aprovació de la memòria de títols. Documentació que cal presentar per a la seva verificació), segons el procediment recollit al punt 8.2.1. (Creació i disseny de noves titulacions. Mapa de titulacions) del Sistema de Garantia Interna de Qualitat de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Documents clau

- Real Decreto 822/2021, de 28 de septiembre, por el que se establece la organización de las enseñanzas universitarias y del procedimiento de aseguramiento de su calidad (<https://www.boe.es/boe/dias/2021/09/29/pdfs/BOE-A-2021-15781.pdf>)

[Guia per a l'elaboració i la verificació de les propostes de titulacions universitàries de grau i de màster d'AQU Catalunya](#) (2023)

[Focus 1. El perfil de les titulacions. Objectius de formació, perfil de graduació i resultats d'aprenentatge](#) (AQU, gener 2022)

[Focus 2. Avaluació dels resultats d'aprenentatge](#) (AQU, març 2023)

[Focus 3. Titulacions amb modalitat d'ensenyament no presencial o semipresencial](#) (AQU, juliol 2023)

[Normativa, documents de suport del marc VSMA de la UAB](#)

Fitxes PIMPEU:

- [Fitxa programació graus/màsters emergent 2026-2027](#)
- [Fitxa programació graus/màsters reverificats 2026-2027](#)

[Model de memòria de Grau i Màster Universitari](#)

- Normativa acadèmica de la Universitat Autònoma de Barcelona. https://www.uab.cat/doc/TR_normativa_academica_UAB
- Criteris de programació dels estudis oficials de la Universitat Autònoma de Barcelona (https://www.uab.cat/doc/criteris_programacio_estudis_oficials_CAA_2081023)

- [Guia per treballar i avaluar les competències generals de la UAB](#)
- [Marc general per a la incorporació de la perspectiva de gènere en la docència universitària](#)
- [Sistema de Garantia Interna de la Facultat de Filosofia i Lletres](#)
- [Referents d'AQU \(exemples de RA per titulacions\)](#)

3. Introducció a l'elaboració dels plans d'estudi i redacció de la memòria

L'elaboració o la modificació d'una memòria de titulació és un procediment que comprèn diferents tasques. En aquest apartat s'han resumit les diferents fases, els treballs relacionats, les reunions de seguiment recomanables, així com un calendari aproximat de reunions per a dur a terme el seguiment de la creació, reverificació o modificació substancial.

La proposta d'una nova titulació, d'una reverificació o modificació substancial d'una titulació existent és responsabilitat del degà o degana, amb el suport de l'Equip de Deganat, un cop recollides les evidències i escoltades les persones o entitats interessades. La proposta de reverificació o nova titulació ha de ser comunicada al vicerectorat corresponent, que n'ha de donar l'aprovació general. La interlocució amb el vicerectorat necessita d'un consens previ de l'orientació general de la proposta o verificació amb els agents interessats de la Facultat.

Es nomena una Comissió de Pla d'Estudis que desenvolupa els principis generals consensuats en una proposta de pla d'estudis, estructura d'assignatures, resultats d'aprenentatge i redacció de la justificació general i específica de diferents aspectes. Tots aquests elements queden recollits a la memòria de verificació, que posteriorment se sotmetrà a aprovació per part de les instàncies pertinents de la UAB.

4. Nomenament i activació de la comissió de pla d'estudis

La composició de la comissió de pla d'estudis és responsabilitat del degà o la degana, segons la proposta aprovada en Junta Permanent, a partir de consultes amb el o els departaments involucrats. La composició de la comissió de pla d'estudis seguirà els següents criteris:

- El degà o degana, que actua com a president o presidenta de la comissió.
- El vicedegà o vicedegana que tingui les competències de Qualitat, que exercirà la presidència delegada. En ocasions, per motius d'expertesa o per tal de facilitar el treball de diferents comissions coincidents en el temps, la presidència delegada la pot exercir un altre vicedegà o vicedegana.
- El coordinador o coordinadora actual de la titulació.

- En cas que hi hagi hagut un relleu recent en el càrrec (menys d'un curs), s'incorporarà el coordinador o coordinadora anterior.
- Representants de cada àrea de coneixement rellevant a la titulació. Si el nombre d'aquestes àrees és nombrós, es farà una selecció a iniciativa del Deganat.
- Representants de l'alumnat actual i dels *alumni*, almenys una persona de cada.
- El gestor o gestora de Qualitat i el gestor o gestora acadèmica de la Facultat.
- El nombre de membres de la Comissió de Pla d'Estudis no hauria de superar, a ser possible, els 10 membres.
- S'intentarà assolir la paritat de gènere en la composició de la Comissió.

Una de les persones de la Comissió pertanyents a les parts interessades de la Facultat, serà nomenada coordinadora dels treballs interns i responsable de la comunicació continuada amb l'equip de deganat i la Gestió de la Qualitat de la Facultat. No necessàriament ha de ser el coordinador actual de la titulació.

De forma general, la definició de les comissions i la seva aprovació es durà a terme just abans de l'inici del procediment formal, mesos de juny-juliol del curs anterior al de desenvolupament dels treballs de la comissió. La comissió de pla d'estudis tindrà una primera reunió plenària a finals de setembre o principis d'octubre. En aquesta reunió es tractarà:

- Informació sobre els principis generals de la proposta o reverificació.
- Presentació del document model de la memòria i dels seus apartats i criteris generals.
- Informació sobre els treballs que cal efectuar, el calendari previst que cal respectar, els recursos disponibles i la distribució de tasques entre els membres.
- Comentari sobre la primera tasca, informe inicial d'anàlisi.

5. Redacció de l'informe inicial d'anàlisi

Abans d'iniciar la definició concreta del pla d'estudis, la comissió de pla d'estudis haurà de fer una anàlisi prèvia, que prendrà la forma d'informe escrit, de:

- les motivacions per proposar la nova titulació o la reverificació,
- el context institucional i universitari,
- els referents internacionals d'estudis similars,

- conclusions d'evidències aportades per ocupadors/es, antics/gues alumnes, reunions de la Comissió de Docència i informe de seguiment (cal aportar la documentació),
- els objectius formatius, el perfil de graduació de l'alumnat i les metodologies principals,
- una reflexió sobre la consideració al Pla d'Estudis dels Principis generals de la Facultat.

Com a part de l'anàlisi de la titulació, caldrà fixar una reunió plenària de la comissió amb un grup de persones ocupadores potencials. També caldrà tenir en compte l'opinió dels *alumni*, recollida en forma d'enquesta, de reunió amb un grup, etc. Les orientacions principals que se n'originin haurien de ser considerades en l'estructura i en les metodologies de la titulació.

El contingut i conclusions de l'informe inicial seran discutits en una reunió plenària de la comissió de pla d'estudis a finals del mes de novembre, arribant a acords que inspiraran la resta de treballs, els quals seran informat a continuació a la mateixa reunió (definició de l'estructura del pla d'estudis i dels resultats d'aprenentatge).

6. Definició de l'estructura d'assignatures del pla d'estudis i redacció dels resultats d'aprenentatge de titulació

Aquests treballs seran realitzats pels membres de la Comissió. Aquesta tasca es desenvoluparà durant els mesos de desembre, gener i primera meitat de febrer.

Convé definir, de forma paral·lela, els objectius formatius, els resultats d'aprenentatge, el perfil de graduació i l'estructura de pla d'estudis de la titulació.

Objectius de formació: Els objectius de formació s'escriuen en funció de la intenció docent i descriuen el que el professorat pretén cobrir a la seva matèria/assignatura o el que la titulació pretén impartir per a la formació de l'estudiant.

Resultats d'aprenentatge: Els resultats d'aprenentatge són declaracions del que s'espera que l'estudiant conegui, entengui i/o pugui demostrar al final d'un període d'aprenentatge. Normalment es defineixen en termes d'una combinació de coneixements, habilitats i destreses, actituds i comprensió que una persona assolirà.

Perfil de graduació: El perfil de graduació és una declaració sobre les característiques generals que s'espera que tingui una persona que obtingui un determinat títol a l'hora d'inserir-se laboralment o dedicar-se a la recerca.

Estructura del Pla d'Estudis: Conjunt de matèries i assignatures, bàsiques, obligatòries i optatives, que desenvolupen els objectius de formació, els resultats d'aprenentatge i el perfil de graduació de la titulació.

Els objectius formatius, els resultats d'aprenentatge, el perfil de graduació i l'estructura de pla d'estudis de la titulació es redactaran seguint les indicacions del Vicedeganat de Qualitat i de la Gestió de Qualitat de la Facultat, així com els documents tècnics d'AQU Catalunya.

La proposta de pla i la llista dels Resultats d'Aprenentatge de Titulació (RA-T) hauran de presentar-se seqüencialment, de manera unificada i consensuada per totes les parts implicades, en diferents reunions plenàries de tota la Comissió de Pla d'Estudis i caldrà tenir en compte les consideracions i observacions que anirà fent l'equip de deganat i la Gestió de Qualitat, des dels punts de vista acadèmic i tècnic, respectivament. Aquestes tasques es duran a terme amb el següent detall procedimental i temporal:

- a) Definició de les assignatures FB/OB. Calendari per cursos i per semestres. Assignació aproximada per àrees docents. Fins 15 gener. Reunió de la Comissió Plenària
- b) Definició de l'optativitat. Distribució per àrees docents. Fins 30 gener. Reunió de la Comissió Plenària.
- c) Redacció RA's titulació. Fins 30 de gener. Reunió de la Comissió Plenària.
- d) Lliurament final un cop introduïdes les observacions del Deganat i de la Gestió de Qualitat de la Facultat i un cop rebut el vistiplau final de Deganat. Fins 28 febrer 2025.

Coincidint amb el lliurament, la mateixa reunió tractarà la informació necessària sobre la següent tasca, redacció dels apartats de justificació i fitxes de matèria.

La proposta del pla d'estudis haurà de seguir les indicacions següents pel que fa a les tipologies d'assignatures bàsiques, obligatòries i optatives. En el disseny del Pla d'Estudis caldrà assegurar la coherència en l'aprenentatge progressiu i en la consolidació dels continguts, metodologies i resultats d'aprenentatge que conformen les diverses àrees de coneixement i temàtiques del grau. En les titulacions amb components de caràcter històric (Història, Història de l'Art, Musicologia, Filologies, etc.) caldrà assegurar la congruència i justificar la seqüenciació cronològica dels períodes que s'hi tracten.

6.1. Sobre el nombre d'ECTS/assignatura i el percentatge de presencialitat

En general, les assignatures s'estructuraran en unitats de 6 ECTS amb un percentatge de presencialitat que asseguri l'acompliment de la ràtio prevista per a cada estudi de grau. En general, una presencialitat del 33,3% (adequada per a la major part d'assignatures de la Facultat) equival a 50 hores totals de docència impartides en sessions d'una hora i mitja dues vegades per setmana o equivalent. Aquesta presencialitat podrà arribar al 70% en assignatures que són essencialment pràctiques com ara les sortides de camp o les pràctiques de laboratori, la qual cosa equival a 105 hores presencials.

Per tal d'assegurar la viabilitat de la implantació del grau reformat, la proposta de pla d'estudis haurà d'incloure l'especificació de les tipologies docents previstes per a cada assignatura amb el grau de presencialitat que els correspon en cada cas.

Caldria detectar i comentar amb el Deganat les assignatures que, per la seva metodologia docent, puguin pertànyer a les tipologies docents següents:

Criteris de Programació Docent de la UAB

Codi	Tipologia	Mida (n estudiants)	Definició	Desdoblament	Reconeixement i comentaris
TE	Teoria	80	Classe expositiva	Desdoblament a partir de 100 a l'últim grup	
PAUL	Pràctiques d'aula	40	Discussió i realització d'exercicis i activitats en grup o individuals	50	
PLAB	Pràctiques de laboratori	20	Pràctiques en laboratori que requereixen equipament o instrumental específic	25	Per raons de seguretat, poden requerir professorat de suport (sense SAT)
PCAM	Pràctiques de camp	20	Pràctiques que es realitzen fora dels laboratoris, al camp (tant en ambient terrestre com marí)	25	Per raons de seguretat, poden requerir professorat de suport (sense SAT)
SEM	Seminaris	20	Docència en que l'estudiant participa activament per tractar un tema predeterminat mitjançant l'intercanvi d'informacions parcials, l'anàlisi col·lectiva i el debat corresponent. Pot incloure l'exposició de treballs en comú	25	

6.2. Sobre les matèries i assignatures

L'alumnat ha de cursar 240 crèdits ECTS per obtenir el títol de grau. El pla d'estudis preveurà les assignatures necessàries (que constituïran la unitat de matrícula i avaluació) per assegurar com a mínim 240 ECTS fins un màxim determinat pel nombre d'assignatures optatives previstes. Les assignatures formaran part d'una matèria en les que es distribueixen les competències establertes en el perfil de formació. Les matèries agruparan assignatures pròximes temàticament i/o metodològicament.

La suma de crèdits d'una matèria anirà entre 6 i 36 ECTS, és a dir, entre 1 i 6 assignatures de 6 ECTS, per tal de facilitar el fet d'establir una relació coherent entre els resultats d'aprenentatge assignats i els diferents elements que componen la descripció de cada matèria (nombre d'ECTS, resultats d'aprenentatge, activitats d'aprenentatge i continguts, i sistemes d'avaluació). Les

assignatures Treball Final de Grau i Pràctiques Professionals(OT) /Pràctiques Externes (OB) podran constituir-se en matèries independents.

Es recomana que, per a cada matèria, la Comissió de Pla d'Estudis, determini les metodologies i sistemes d'avaluació més adequats i que s'aporti aquest document com a complement a la memòria.

Els 60 crèdits d'un curs es distribuïran entre 10 assignatures com a màxim, distribuïdes en 5 assignatures de 6 crèdits per semestre. En el cas justificat que es programin assignatures amb un nombre diferent de crèdits s'hauran de distribuir de forma equilibrada entre els dos semestres. Les assignatures han de tenir un nombre de crèdits que sigui sempre múltiple de 3 o 5.

Les matèries hauran d'aplegar assignatures properes en el desplegament temporal del títol, de manera que el nivell requerit d'aprofundiment dels resultats d'aprenentatge sigui semblant. És a dir, cap matèria no podrà combinar assignatures de formació bàsica (FB) amb assignatures de formació complementària u optatives (OT). Vegeu a continuació les tipologies de les assignatures.

6.3.Sobre la tipologia d'assignatures

Els títols de grau tindran una estructura basada en la combinació de les següents tipologies:

- Assignatures de formació bàsica (FB)
- Assignatures de formació obligatòria (OB)
- Assignatures de formació complementària o assignatures optatives (OT)
- Assignatura de TFG (TFG)
- Assignatura de Pràctiques Externes/Professionals (PEXT)

6.4. Assignatures de formació bàsica (FB)

La FB ve definida i inclou els ECTS preceptius que indica el RD 822/2021 (Art 14.4). Entre aquests ECTS es comptaran **les assignatures transversals** procedents d'àrees de coneixement afins a la titulació i de departaments diferents dels que constitueixen el nucli de recursos de la titulació (**mínim 12 crèdits**).

Segons la normativa acadèmica de la UAB:

-Un mínim del vint-i-cinc per cent dels crèdits del pla d'estudis han de ser d'assignatures de formació bàsica.

-D'aquests crèdits, com a mínim el cinquanta per cent han d'estar vinculats a algunes de les matèries bàsiques de l'àmbit a què s'adscriu la titulació; els crèdits restants poden estar vinculats a les matèries bàsiques dels altres àmbits.

-Aquestes assignatures, d'un mínim de sis crèdits, s'han de programar en els dos primers cursos de la titulació.

-Per configurar aquest conjunt de crèdits bàsics s'han de programar, prioritàriament a primer curs, assignatures que pertanyin com a mínim a quatre matèries, amb un màxim de trenta crèdits d'una mateixa matèria.

-El nombre de crèdits totals de les assignatures de formació bàsica de cada pla d'estudis és el següent:

a) Plans de dos-cents quaranta crèdits: seixanta o seixanta-sis crèdits. En el primer cas com a mínim trenta crèdits han de ser del mateix àmbit de coneixement de la titulació; en el segon cas aquest mínim ha de ser de trenta-sis crèdits.

b) Plans de tres-cents crèdits: setanta-vuit crèdits, dels quals com a mínim quaranta-dos han de ser del mateix àmbit de coneixement de la titulació.

c) Plans de tres-cents seixanta crèdits: noranta crèdits, dels quals com a mínim quaranta-vuit han de ser del mateix àmbit de coneixement de la titulació.

Totes les assignatures de FB han de tenir un mínim de 6 crèdits i tenen caràcter obligatori per a tot l'alumnat que cursi el grau, de manera que s'asseguri, juntament amb les assignatures obligatòries, la impartició de tots els RAs de la titulació.

6.5. Assignatures de formació obligatòria (OB)

Són aquelles que, juntament amb les de FB constitueixen el nucli dels estudis i **garanteixen l'assoliment dels resultats d'aprenentatge de la titulació** que figuren en el perfil de formació.

Els plans de 240 crèdits han de tenir 114, 117 o 120 crèdits d'assignatures obligatòries. El model més estès a la Facultat és de 120 crèdits OB (+60 FB + 54 OT + 6 TFG).

Els crèdits corresponents a la formació OB del títol es cursaran preferentment entre el tercer i el sisè semestres. Als semestres de quart curs (setè i vuitè semestres) es programarà el TFG i es podran cursar fins a un màxim de 2 assignatures OB. Les Pràctiques Externes podrien constituir-se en assignatura OB.

La formació nuclear tindrà **caràcter obligatori** però es podrà cursar a través de:

- a) assignatures obligatòries específiques
- b) assignatures obligatòries inespecífiques.

S'entén per **assignatura obligatòria específica** aquella que requereix dels estudiants d'un mateix títol l'assoliment d'unes competències i d'uns coneixements que s'adquireixen a través d'uns continguts mínims únics.

En casos justificats i excepcionals es podria dissenyar una **assignatura obligatòria inespecífica**. S'entén per assignatura obligatòria inespecífica aquella que cal triar de manera obligada entre un grup molt reduït d'assignatures. Aquest grup d'assignatures obligatòries inespecífiques comparteixen exactament els mateixos resultats d'aprenentatge.

Exemple d'assignatures obligatòries inespecífiques de la memòria de Ciències de l'Antiguitat:

MATÈRIA 17: LITERATURA ANTIGUA					
ECTS:	18	Caràcter	OB/OT		
Asignaturas que componen la materia	Nombre de la asignatura		ECTS	Caràcter	Idioma/s
	Literatura antigua (Griega)/ Literatura antigua (Latina)*		6	OB	catalán / español
Observaciones	*El estudiante deberá cursar los 6 ECTS OB a través de una y solo una de las asignaturas siguientes: "Literatura antigua (Griega)" o "Literatura antigua (Latina)".				

6.6. Assignatures de formació optativa o complementària (OT)

El pla d'estudis inclourà assignatures de formació complementària o optatives (OT). L'alumnat ha d'assolir mitjançant les assignatures FB+OB tots els resultats d'aprenentatge de la titulació. No és possible doncs que algun resultat d'aprenentatge de la titulació s'obtingui només mitjançant assignatures optatives a les que pot no accedir el conjunt de tot l'estudiantat. A través d'aquestes assignatures l'estudiant pot adquirir una certa especialització o orientació del seu perfil particular.

- **48, 51* o 54 crèdits OT.** (*Per als 51 crèdits, cal una organització d'algunes assignatures OB o OT amb un còmput diferent a 6: si fos necessari un canvi respecte a la durada habitual de les assignatures cal pactar-ho especialment amb el Deganat perquè té implicacions en la programació).

L'estudiant podrà cursar els crèdits optatius a través de les assignatures següents:

- Assignatures programades com a tals pel propi títol, *entre les quals hi haurà necessàriament una assignatura de pràctiques professionals*, en cas que no estigui prevista com a una assignatura obligatòria.¹ Les pràctiques externes poden tenir un màxim de 30 cr. (excepte en mencions duals en què pot arribar-se al 25% de la titulació).

¹ La inclusió de les pràctiques, ja siguin de caràcter obligatori o bé optatiu, **ha estat** un dels requisits que exigeix la Generalitat de Catalunya per autoritzar els estudis.

***D'aquesta norma, segons el RD822/2021, art.14.5 queden exclosos els graus amb Menció Dual, regulats a l'article 22, en els quals l'extensió de les pràctiques serà entre el 20 i el 40% dels crèdits en els títols de grau.

- b) El més freqüent entre les titulacions de grau de la Facultat són pràctiques de 6 o 12 crèdits (ex. de graus amb Pràctiques Professionalitzadores de 12 crèdits: *Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial; Història, Política i Economia Contemporànies; Ciència, Tecnologia i Humanitats*), o dues assignatures OT de 6 crèdits (ex. Graus Filològics).
- c) Assignatures d'idioma modern I i II, d'acord amb l'oferta de la Facultat.
- d) Assignatures compartides amb altres títols o en forma de mínors.

Tal com estableix el Reial Decret 822/2021 tindran la consideració de crèdits de formació complementària els que es reconeixin per la participació dels estudiants en activitats universitàries de cooperació, solidàries, culturals, esportives i de representació estudiantil, d'acord amb la normativa vigent en cada moment a la UAB.

L'oferta d'assignatures OT **no ha de ser expansiva** i s'ha d'adequar en el pla d'estudis del grau als [criteris de programació dels estudis aprovats pels òrgans de govern de la UAB](#).

Com a marc general, s'estableixen els criteris següents:

- No es podrà programar cap assignatura optativa amb una matrícula que no superi els 10 estudiants al grau.
- L'optativitat (crèdits optatius oferts sobre els crèdits optatius que ha de cursar l'estudiant) d'una titulació de grau es calcularà a partir del nombre d'estudiants equivalents a temps complet matriculats a les obligatòries del curs anterior. Coneixent aquest nombre d'estudiants, l'optativitat màxima que podrà programar una titulació de grau s'estableix a la taula següent:

Nombre d'estudiants	Optativitat màxima
Inferior a 40	1'5
Entre 40 i 120	2
Entre 121 i 200	3
Entre 201 i 280	4
Superior a 280	5

- Els coeficients anteriors són multiplicadors del nombre de crèdits optatius que un estudiant ha de realitzar en el seu currículum. Per exemple, si un grau té una matrícula normal a quart de 50 estudiants i aquests han de fer 54 crèdits optatius (9 assignatures de 6 cr.), el nombre màxim de crèdits optatius que pot incloure el Pla d'Estudis serà de 108 crèdits OT (o 18 assignatures OT de 6 crèdits).
- Si dues o més titulacions comparteixen una assignatura optativa, a efectes de comptabilització, només comptarà la part proporcional a cadascuna d'elles.

La disponibilitat de recursos humans en cada moment determinarà el nombre d'assignatures optatives que s'activaran cada curs, amb el benentès que sempre caldrà activar les corresponents a les matèries obligatòries inespecífiques.

L'estudiant cursarà les assignatures OT preferentment al quart curs (tot i que es podrà preveure la inclusió d'un màxim de dues OT durant el cinquè i sisè semestres).

A compte dels crèdits OT es poden dissenyar agrupacions tancades d'assignatures que oferirà el títol i que li constaran a l'estudiant que les segueixi en el títol **en forma de “menció en [nom]”**. Una menció ha de comptar amb un mínim de **48 ECTS segons el RD822/2021** (8 assignatures de 6 ECTS).

Tal i com assenyala el RD822/2021, la menció o les mencions que poden incloure els títols de grau suposen una intensificació curricular o itinerari específic al voltant d'un aspecte formatiu determinat del conjunt de coneixements, competències i habilitats que conforme el pla d'estudis i que complementen l'objectiu general de la titulació.

En l'actualitat, a causa de la restricció de recursos i les limitacions en la planificació d'assignatures OT als plans d'estudis nous o reverificats, no s'aconsella la planificació de mencions en els nous plans d'Estudis. Més enllà d'aquesta situació actual, amb caràcter general un títol amb un accés a quart curs de <40 estudiants no podrà programar cap menció.

Igualment a compte dels crèdits OT l'estudiant podrà cursar un dels *mínors* oferts per la UAB que li constaran en el SET en forma de **“Mínor en [nom]”**.

6.7. Treball Final de Grau (6 ECTS)

Segons estableix el Reial Decret, un pla d'estudis ha d'incloure amb caràcter obligatori la realització d'un treball final de grau que haurà d'estar orientat a l'avaluació de les competències establertes en el perfil de formació. **El TFG dels títols programats per la FFL tindrà 6 crèdits;** excepcionalment i degudament justificat un TFG podrà tenir fins a 12 ECTS.

La UAB promou la realització de TFG en modalitat d'Aprenentatge per Serveis (ApS), com la manera ideal d'iniciar aquestes pràctiques d'innovació docent i servei a la comunitat en la docència normalitzada. Tot i que es pot realitzar com a iniciativa individual d'un professor tutor, també es pot plantejar com un projecte col·lectiu amb una presència més estable a la titulació. Cliqueu [aquí](#) per més informació o contacteu amb la persona responsable d'innovació docent a l'equip de deganat.

7. Redacció dels apartats de justificació de la memòria i de les fitxes de matèria

Un cop decidides, i amb l'aprovació interna per la comissió de pla d'estudis, les parts acadèmiques centrals de la memòria (resultats d'aprenentatge, disseny i organització del Pla d'Estudi, assignació dels recursos docents, fitxes explicatives de les matèries i assignatures) cal omplir la justificació acadèmica i la justificació tècnica de la proposta de titulació.

7.1. Redacció apartats de justificació acadèmica

L'informe inicial d'anàlisi ha de servir com a base per a omplir els diferents apartats inicials de la memòria que constitueixen la justificació acadèmica de la memòria. La persona responsable de coordinar la memòria (coordinador o coordinadora de titulació o membre de la Comissió delegat per aquesta funció) liderarà la redacció dels apartats, amb l'ajuda de diferents membres de la comissió. Caldrà seguir les recomanacions formals de la Gestió de Qualitat de la Facultat, de l'OQD i del vicedeganat de Qualitat, sobretot pel que fa a la priorització i síntesi obligada dels continguts de cada apartat per tal de complir les limitacions d'espai del formulari model de memòria.

La Gestió de Qualitat oferirà documentació i exemples per a la correcta redacció dels apartats explicatius. Serà probable que calgui fer diferents versions dels textos fins a ajustar-se als requisits.

7.2. Redacció de les fitxes de matèria

Pel que fa a les **fitxes de matèria** caldrà seguir els criteris generals establerts a l'inici d'aquest document i seguir la guia i recomanacions de la Gestió de Qualitat i els documents tècnics d'AQU (Guia AQU de verificació de memòries).

Les fitxes de matèria contenen algunes informacions tècniques de programació, descripció de continguts generals i de les assignatures, redacció de resultats d'aprenentatge de matèria que concreten els resultats d'aprenentatge de titulació més directament relacionats amb la matèria, nom de les assignatures i tipologia.

El **títol de les matèries i de les assignatures** han de ser breus i recollir el més directament possible la idea general dels continguts impartits. Els títols de les matèries i de les assignatures han d'evitar repeticions i confusions. Han de ser clars i resultar atractius.

Pel que fa als **resultats d'aprenentatge de matèria** (RA-M), es recomana no superar els 8 distribuïts entre coneixements, habilitats i competències. Cal cuidar que els resultats d'aprenentatge de titulació (RA-T) siguin assignats de manera equidistribuïda entre les matèries previstes per tal de ser desenvolupats com a RA-M. Si un RA-T és tractat per cap o poques matèries, o si, al contrari, és assignat a un nombre massa elevat de matèries, cal repensar el redactat i/o abast del RA-T.

Totes les matèries han de comptar amb RA de coneixement, habilitat i competències. És d'esperar que a matèries amb continguts més teòrics o bàsics hi hagi més presència relativa de RA-T de coneixement. A les matèries més pràctiques o aplicades més presència relativa de RA-T d'habilitat. A les pràctiques professionals i TFG caldrà un pes especial de RA-T de competències.

Els RA-M (resultats de matèria) han de ser **específics, avaluables, assolibles i rellevants** en el marc de la matèria. A més, han de preveure el seu caràcter inclusiu.

Com escriure/descriure els resultats d'aprenentatge

D'acord amb Jennifer Moon,¹¹ un resultat d'aprenentatge ben redactat hauria de contenir els tres components següents:

- Un verb que indica què s'espera que l'estudiant sigui capaç de fer al final del període d'aprenentatge.
- Una paraula o paraules que indiquen sobre què o amb què està actuant l'estudiant. Si el resultat és sobre habilitats, la paraula o paraules poden descriure la manera com es realitza l'habilitat (per exemple, "saltar amunt i avall de manera competent").
- Una paraula o paraules que indiquen la naturalesa (en el context o en termes d'estàndard) de l'actuació requerida com a prova que s'ha assolit l'aprenentatge.

Es pot comprovar aquesta estructura en dos exemples reals de resultats d'aprenentatge en matèries:

Exemple 5. **Elaborar** *una llista raonada de les possibles causes de símptomes clínics habituals dels/de les pacients, a partir de la informació recollida directament d'un/a pacient o proporcionada a partir d'una història clínica, un examen i un informe inicial de tractament.*

Fonaments de la pràctica clínica 1 (MEDS90031). Doctor en Medicina, 3+4 anys.
Pla d'estudis 2021. The University of Melbourne (AU)

Exemple 6. L'estudiant és capaç d'**analitzar** *l'impacte de l'evolució de la regulació internacional en el sector financer en la gestió de les entitats financeres.*

Institucions financeres i mercats (B-KUL-HBA02C). Grau en Administració d'Empreses, 180 crèdits ECTS. KU Leuven (BE)

En **negreta** s'identifica el verb corresponent a l'acció que s'espera que l'estudiant sigui capaç de dur a terme quan aprovi la matèria. En *cursiva* els resultats d'aprenentatge estableixen els aspectes sobre els quals actuaran (símptomes clínics, evolució de la regulació internacional). El text subratllat especifica la naturalesa de l'acció que duu a terme l'estudiant i que provarà que ha assolit l'aprenentatge esperat (l'elaboració d'una llista raonada a partir de certa informació, l'anàlisi de l'impacte en la gestió de les organitzacions financeres).

Extret de: [Document Focus 1](#): El perfil de les titulacions, AQU, p.18

La redacció de les fitxes implicarà els diferents membres de la comissió pertanyents al professorat i podrà demanar-se la col·laboració de professorat extern a la comissió, expert de les diferents assignatures que componen les matèries. L'assignació i seguiment del compliment temporal d'aquests encàrrecs seran responsabilitat de la persona coordinadora dels treballs interns de la

comissió. La Gestió de Qualitat oferirà documentació i exemples, així com assessorament directe sempre que sigui necessari.

Aquesta fase es desenvoluparà durant els mesos de març i d'abril. Al final d'aquesta fase, es reunirà el plenari de la Comissió de Pla d'Estudis per donar el vistiplau parcial de justificacions i fitxes i, en general, al conjunt de parts acadèmiques de la Memòria.

7.3. Redacció apartats de justificació tècnica i revisió final interna de Facultat

Un cop finalitzada la part acadèmica de la memòria, la Gestió de Qualitat podrà encetar la redacció de les parts tècniques i relacionades amb la qualitat de la memòria. Especialment important és la previsió dels recursos de professorat i el seu repartiment per departaments i àrees de coneixement. La persona coordinadora de la redacció de la memòria col·laborarà amb la Gestió de Qualitat en reunir tota la informació necessària. Aquesta tasca es desenvoluparà durant els mesos de maig i de juny.

Finalment, la Gestió de Qualitat de la Facultat i l'Oficina de Qualitat Docent realitzarà la revisió final des del punt de vista tècnic de tota la memòria a partir del mes de juliol. La resta de membres de la comissió hauran de respondre diligentment a les peticions de correccions, aclariments o afegits que es derivin d'aquest procediment.

8. Redacció de la fitxa PIMPEU i lliurament de la memòria a l'OQD

En cas que la redacció de la memòria respongui a una reverificació o a una nova proposta de titulació, i un cop finalitzada la redacció després de la revisió tècnica per part de la Gestió de Qualitat de la memòria, es procedirà a la redacció i aprovació a les diferents instàncies de la Facultat i de la Universitat de la fitxa PIMPEU (resum d'objectius, motivacions i compromís de recursos) que permet l'aprovació formal i oficial de la nova titulació. La responsabilitat de la redacció serà de la coordinació de la comissió de pla d'estudis, serà revisada per la Gestió de Qualitat i rebrà el vistiplau del redactat final per part de l'equip de deganat. L'elaboració de la fitxa PIMPEU haurà d'estar finalitzada abans del 15 de juliol.

Immediatament després de l'aprovació de la fitxa PIMPEU per part de la UAB, es lliurarà la memòria a l'Oficina de Qualitat Docent (OQD) de la UAB perquè efectui la seva revisió de contingut i tècnica. Aquesta revisió es realitzarà a partir del 15 de setembre i fins a finals de novembre. La Comissió de Pla d'Estudis haurà de considerar les modificacions que l'OQD proposi, amb el suport de la gestió de Qualitat de la Facultat i de l'equip de deganat.

En aquest moment (fins a finals de gener), la memòria se sotmet a aprovació, si escau, de la Junta Permanent de la Facultat.

Un cop aprovada la memòria a la Facultat, s'inicia la tramitació de l'aprovació de la titulació reverificada o nova per part de la UAB (Comissió d'Afers Acadèmics) i AQU. La Facultat, si s'escau, rebrà informe preliminar per part de la comissió avaluadora d'AQU. L'equip de deganat liderarà la resposta a l'informe AQU, si escau, en forma d'informe d'al·legacions als requeriments i observacions (en el termini establert de 15 dies). La Comissió col·laborarà en tot allò que li sigui requerit per a elaborar l'informe d'al·legacions. Un cop avaluada per AQU, la titulació passa al Consejo de Universidades, que n'ha de donar l'últim vistiplau abans de la seva implantació.

9. Resum de les fases i treballs: Calendari aproximat de l'elaboració de la memòria

1. Tasques inicials: iniciativa del deganat, converses departaments, grups afectats; aprovació Vicerectorat. Durant el curs anterior al de realització de la memòria.
2. Designació i aprovació dels membres de la Comissió del Pla d'Estudis. Juny-principis juliol
3. Reunió inicial de la Comissió Pla d'Estudis (compresos representants Deganat) Finals setembre – principis octubre:
4. Redacció de l'informe inicial d'anàlisi, 15 octubre – 30 novembre
5. Reunió de presentació i discussió de l'informe inicial d'anàlisi. Finals novembre – inicis desembre
6. Disseny del pla d'Estudis i redacció dels resultats d'aprenentatge de titulació Inicis desembre – mitjans febrer
 - a. Definició de les assignatures FB/OB. Calendari per cursos i per semestres. Assignació aproximada per àrees docents. Fins 15 gener. Reunió de la comissió plenària
 - b. Definició de l'optativitat. Distribució per àrees docents. Fins 30 gener. Reunió de la Comissió Plenària.
 - c. Redacció RA's titulació. Fins 30 de gener. Reunió de la Comissió Plenària.
 - d. Lliurament final un cop introduïdes les observacions del Deganat i de la gestió de Qualitat de la Facultat i un cop rebut el vistiplau final de Deganat. Fins 28 febrer 2025.
7. Redacció apartats de justificació de la memòria i de les fitxes de matèria. 1 març – 30 abril
8. Redacció de la part tècnica de la memòria (recursos professorat, etc.). 1 maig – 30 juny
9. Revisió final tècnica Gestió de Qualitat de la Facultat. Juliol any següent
10. Redacció i enviament per aprovació fitxa PIMPEU (en cas de les reverificacions). 15 de juliol de l'any següent
11. Lliurament memòria a OQD. Immediatament després d'aprovació fitxa Pimpeu, si escau. A partir 15 setembre any següent.

10. Compromisos en la programació

La programació dels graus reformats NO hauria de suposar cap augment de docència, que no pugui ser assumit amb els recursos actuals pels departaments afectats i d'acord amb l'aplicació de la normativa dels [Criteris de programació dels estudis oficials de la UAB](#), segons el catàleg de tipus de docència, punt 3 Taula 1.

Els directors i directores dels departaments implicats en la docència d'assignatures del nou títol o del títol reverificat es comprometran a assegurar la seva programació anual en funció de les places previstes. El compromís serà adjuntat com a documentació addicional a la memòria.

Equip de Deganat
Facultat de Filosofia i Lletres
Octubre de 2024